

Lovgivning om beskyttelse af persondata

Persondata

Lovgivningen om beskyttelse af persondata er ude af trit med de teknologiske og organisatoriske muligheder i dag. I EU behandles for øjeblikket et forslag til databeskyttelsesforordning med en række stærkt tiltrængte forbedringer af retssikkerheden for den enkelte borger. Radikale Venstre bør arbejde for at forordningen gennemføres, uden at denne retssikkerhed til-sidesættes.

Omfanget af dataindsamling og -deling på tværs af landegrænser giver mulighed for at benytte data mere effektivt og i stadig større omfang. Opbygning og fastholdelse af de enkelte borgers tillid til private og offentlige aktører er af afgørende betydning for den fortsatte økonomiske udvikling. Beskyttelse af personoplysninger er afgørende for denne tillid, især når aktiviteter foregår på tværs af landegrænser.

Danmark er i en unik position, fordi kombinationen af et gennemregistreret samfund, et højt tillidsniveau og et udstrakt samarbejde mellem private og offentlige aktører giver os nogle muligheder, vi skal udnytte til fortsat økonomisk vækst. Denne balance skal fortsat bevares.

Dette holdningspapir fremstiller de ønsker, Radikale Venstre har til den kommende lovgivning vedr. persondata.

Styrkelse af den enkelte borgers retsstilling ved privat og offentlig databehandling

Der er behov for en skærpelse af reglerne for samtykke om brug af persondata.

Et udgangspunkt må være, at den registrerede har givet et udtrykkeligt, specifikt og informeret samtykke til et bestemt formål. Det skal sikres, at oplysningerne ikke bruges til andre formål – eller videregives til tredjepart - uden et fornyet samtykke. Afvigelser fra udgangspunktet bør kræve lovgivning. Det gælder både for privat og offentlig databehandling, som f.eks. registerforskning.

Security by design bør være grundlaget for alle systemer, der behandler persondata. IT systemer skal derfor altid opfylde kravene om beskyttelse af personoplysninger. IT systemer skal ikke indsamle flere data end nødvendigt til formålet, og deres personhenførbare oplysninger slettes, når de ikke længere er nødvendige. Opsamling til statistiske formål skal ske uden kobling til enkeltpersoner.

Den enkelte borger skal altid – og omkostningsfrit - kunne få oplyst, hvilke personoplysninger, der er registreret om vedkommende selv.

Retten til at blive glemt

Vi ønsker, at den enkelte borger får ret til sletning eller begrænsninger i brug af oplysninger i en række tilfælde.

Retten til at blive glemt skal afbalanceres med ytringsfriheden og offentlighedens interesse i at oplysningerne fortsat er registrerede.

Eksempelvist ønsker vi, at persondata lagt på et medie af personen selv skal kunne fjernes uden problemer. Den mediansvarlige skal også have ansvaret for at fjerne data fra andre medier, hvortil data er kopieret.

Persondata offentliggjort i journalistisk øjemed skal kun kunne kræves fjernet ved dom eller en kendelse i pressenævnet.

Forskelle imellem offentlig og privat brug af persondata

Offentlig behandling af persondata bør være lovbestemt, og reglerne skal være offentligt tilgængelige. Det gælder også for registersammenkøring af offentlige registre - uanset formålet - samt f.eks. registerforskning. Man kan som borger ikke undslå sig offentlige myndigheders registrering og brug af persondata. Der skal stilles særlige krav til myndighedernes databehandling, og gives borgerne mulighed for kontrol med egne data. Borgeren skal selv nemt kunne tjekke, hvem der tilgæet hendes persondata.

Private virksomheder har et kommercielt formål med behandling af persondata, og borgeren skal selv kunne træffe et oplyst valg vedrørende brug og registrering af egne persondata.

Ved brud på reglerne bør det være muligt at tildele bøder på tværs af landegrænser, og bøderammen bør hæves betragteligt, så sanktionerne – langt bedre end i dag – kan sættes i forhold til gevinsten ved at bryde reglerne. Offentlige institutioner skal underlægges samme krav og derfor kunne sanktioneres på lige fod med private. Det vil medføre en skærpet opmærksomhed på datasikkerhed. Da offentlige virksomheders brud på reglerne sjældent er økonomisk begrundet, vil bødeniveauet ifølge dansk praksis være moderat.

Retningslinjerne for sikkerhedstjenesters brug af personoplysninger skal være offentligt tilgængelige. Desuden er der behov for en væsentlig forstærket kontrol med sikkerhedstjenesternes efterlevelse af disse regler.

Identitetstyveri

Mulighederne for identitetstyveri skal reduceres væsentligt.

Vi ønsker indførelse af omvendt bevisbyrde for person-autentifikation, så virksomhederne bærer risikoen for fejl-autentificering. Det vil give et incitament til en mere sikker autentifikation.

Personnummeret er unikt for hver enkelt person og giver dermed mulighed for en sikker databehandling. Personnumre kan i praksis ikke længere opfattes som fortrolige og bør ikke kunne bruges som autentifikation for adgang til personoplysninger eller dispositioner af følsom karakter. Denne ændring vil medføre, at personnummer ikke alene giver adgang til personoplysninger og vil også forhindre, at personnummeret bruges til autentifikation.

Datatilsynet

Det nuværende datatilsyn er alt for passivt og bør sikres større uafhængighed. For at bevare borgernes tillid til behandling af persondata ønsker vi et langt mere aktivt og serviceorienteret datatilsyn, der i langt højere grad er uafhængigt af de ministerier, det har tilsyn med.

Forslaget til persondataforordning bør medføre, at tilsynet får en langt mere aktiv rolle:

- Kravene til tilsyn stiger
- Det kommende datatilsyn skal samarbejde med andre landes tilsyn ved grænseoverskridende opgaver
- Datatilsynet skal være klageinstans for alle personer, bosat i Danmark, uanset hvor databehandlingen finder sted
- Datatilsynet får en langt mere strategisk rolle, idet tilsynet skal indgå i et EU dataråd, der bl.a. har til opgave at overvåge udviklingen og udfylde forordningens rammer.

Derudover ønsker vi, at Datatilsynet aktivt rådgiver virksomheder og myndigheder i implementering af lovgivning om persondata, så danske virksomheder og offentlige institutioner får mulighed for at være på forkant med udviklingen uden at tilsidesætte retssikkerheden i behandlingen af persondata. Et sådant samarbejde vil også styrke datatilsynets muligheder for at holde sig ajour m.h.t. anvendelse og teknik.

Der skal udvikles uddannelse/træningsprogrammer til periodisk certificering af offentligt ansatte, der arbejder med persondata.